FOGSI

Federation of Obstetric & Gynecological Societies of India

Press Conference to Announce

High Dependency Units and Specialized Obstetric ICU for Critical Care in Obstetrics

On 19-21st July 2013, Friday - Sunday

At Latur

Strategic Consultancy & Integrated Communications Firm

- **Ideation to implementation for desired output**
- **Knowledge consultancy / Media advocacy**
- **Public Affairs / Branding / Marcom - PR**

Print media coverage

S.No.	Name of the Publications
1	Ganadhish
2	Manogat –(with photo)
3	Prathi Vyvhar –(with photo)
4	Ratnapur Samachar
5	Sangarsh –(with image)
6	Tarun Bharat
7	Yuti Chakra –(with photo)

Name of Media:	Ganadish	Language:	Marathi
Date :	29.07.13	Page:	01

माता मृत्यू आणि रोगदर कमी करण्यासाठी फॉक्सीचा पुढाकार

लातूर (प्रतिनिधी):- प्रसुतीशास्त्रातील तातडीचे उपचार या विषयावरील उच्च जोखमीचे गरोदरपण असलेल्या महिलांना उत्तम दर्जाची तातडीची उपचार सेवा पुरविण्यासाठी तसेच माता मृत्यू आणि रोग दर कमी करण्यासाठी एफ ओजीएसआय (फॉक्सी) या सोसायटीने पुढाकार घेतला आहे. तसेच खाजगी आरोग्य क्षेत्रांना हाय डिपेन्सन्सी युनिटस (एचडीयू) व आयसीयुक्त या विभागांची स्थापना व जोपोसना करण्यासाठी सहकार्य करणार असल्याचे डॉ. दिवाकरे यांनी सांगितले.

महाराष्ट्र, गुजरात, तामिळनाडू, कर्नाटक, वाराणसी, मध्यप्रदेश व आसाममधील आघाडीच्या बारा वैद्यकीय विद्यापीठाच्या कुलगुरूंना हा पाठ्यवृत्ती अभ्यासक्रम सादर करण्याबाबतच्या तज्ज्ञ गटाच्या वैठकीसाठी पुण्यात आमंत्रित केले आहे. आमचे एचडीयू प्रारुप भारतात यशस्वी ठरेल असा आशवादही डॉ. दिवाकरे यांनी व्यक्त केला. भारताप्रमाणेच यासमस्यांचा मुकाबला करण्या लागणाऱ्या दक्षिण आशियाई देशांमध्येही हे प्रारुप एकाचवेळी कार्यान्वित केले जाईल, असेही त्या म्हणाल्या.

एफओजीएसआय या संघटनेविषयी माहिती देतांना त्या म्हणाल्या की, एफओजीएसआय ही व्यावसायिक संघटना असून, ती भारतातील प्रसुतीशास्त्र व स्त्रीरोग विज्ञान क्षेत्रातील डॉक्टरांचे प्रतिनिधीत्व करते. या क्षेत्रातील २१९ सोसायट्या व २७ हजारहून अधिक व्यक्ती या संघटेनेचे सदस्य आहेत. विशेषव्यावसायिकांची सर्वाधिक सदस्य नोंदणी असणाऱ्या संघटनांपैकी ती एक आहे. प्रसुतीशास्त्रीय सुरक्षा वेळेत पुरवली गेली तर अशा गंभीर आजारी गरोदर महिलांपैकी ८० टक्के महिलांचे प्राण वाचू शकतात. गंभीर अवस्थेतील गरोदरपणातून महिलांची सुटका करण्यासाठी वैद्यकीय उपचार २४ तास देखरेख इन्व्हेसिव्ह व इन्टेन्सिव्ह केअर सुविधा, कौशल्याधारित सेवा व बहुशाखीय सामुहिक कार्य या गोष्टींची आवश्यकता आहे असे एफओजीएसआय चे उपाध्यक्ष डॉ. अल्पेशा गांधी यांनी स्पष्ट केले.

Name of Media:	Manogat	Language:	Marathi
Date :	27.07.13	Page:	02

माता मृत्यू आणि रोग दर कमी करण्यासाठी 'एफओजीएसआय'तर्फे 'हाय डिपेन्डन्सी युनिट्स'

'प्रसूतिशास्त्रातील तातडीचे उपचार' (क्रिटिकल केअर इन ऑब्स्टेट्रिक्स) या विषयावरील उच्च जोखमीचे गरोदरपण (हाय रिस्क प्रेग्नन्सी) असलेल्या महिलांना उत्तम दर्जाची तातडीची उपचार सेवा पुरवण्यासाठी, तसेच या प्रयत्नांत भारत व दक्षिण आशियाई देशांतील 'माता मृत्यू दर' (मॅटर्नल मॉरटॅलिटी रेट - एमएमआर) कमी करण्यासाठी देशातील प्रसूतितज्ज्ञ (ऑब्स्टेट्रिशियन्स) व स्त्रीरोगतज्ज्ञांची (गायनॅकॉलॉजिस्ट्स) शिखर संघटना असलेल्या 'फेडरेशन ऑफ ऑब्स्टेट्रिक अँड गायनॅकॉलॉजिकल सोसायटीज ऑफ इंडिया'ने (एफओजीएसआय) प्रवर्तनीय पुढाकार घेतला आहे. त्याअंतर्गत ही संघटना सार्वजनिक, तसेच खासगी आरोग्य क्षेत्रांना 'हाय डिपेन्डन्सी युनिट्स' (एचडीयू) व 'स्पेशलाइज्ड डेडिकेटेड ऑब्स्टेट्रिक आय. सी. यू.' या विभागांची स्थापना व जोपासना करण्यात सहकार्य करणार आहे.

भारतात राष्ट्रीय सरासरी 'माता मृत्यू प्रमाण' (एमएमआर) एक लाख जन्मांमागे (लाईव्ह बर्थ) २१२ आहे. याचाच अर्थ एक लाख जन्म संख्येत सरासरी २१२ मातांचा मृत्यू ओढवतो. विकसित देशांत हेच गुणोत्तर एक लाख जन्मांमागे केवळ १० ते ३० आहे. भारतात अगदी रुग्णालयांत होणाऱ्या प्रसूतींची संख्या लक्षात घेतली तरी त्यात हा दर एक लाख अपत्य जन्मांमागे ६० ते ९० इतका, म्हणजेच विकसित देशांच्या तुलनेत लक्षणीय अधिक आहे. याचाच अर्थ भारतात उच्च जोखमीच्या गरोदरपणांत दर्जेदार प्रसूति सुरक्षा पुरवताना, तसेच प्रसूतिशास्त्रातील तातडीचे उपचार पुरवताना काही ना काही त्रुटी आहेत. 'एमएमआर' हे केवळ हिमनगाचे टोक असून प्रत्यक्षात ही समस्या व्यापक आहे कारण प्रसूतीदरम्यान एका मातेच्या मृत्यूबरोबरच मरता मरता वाचलेल्या मातांची संख्याही ६० ते ८० असते. अशा जिवंत माता पुढे दीर्घकालीन रोगग्रस्त बनू शकतात.

यावर उपाय म्हणून 'एफओजीएसआय' संघटनेने रुग्णालयांत उच्च जोखमीच्या गरोदरपणावर उपचारासाठी 'हाय डिपेन्डन्सी युनिट्स' (एचडीयू) या खास विभागाची कल्पना प्रवर्तित केली आहे. त्याबाबत माहिती देताना संघटनेच्या अध्यक्ष डॉ. हेमा दिवाकर म्हणाल्या, की सरकारी व खासगी रुग्णालयांत हे 'एचडीयू' विभाग स्थापन झाले तर ज्यांना एरवी तातडीचे उपचार मिळू शकत नाहीत अशा माता व अपत्यांचे प्राण वाचू शकतील. भारतात अशा विभागांबाबत जाणीव कमी आहेच, परंतु त्याचबरोबर या विभागांचे व्यवस्थापन करणाऱ्या आरोग्य व्यावसायिकांची संख्याही पुरेशी नाही. या पार्श्वभूमीवर आमची संघटना एक प्रारंभिक 'एचडीयू' प्रदर्शित करणार आहे आणि 'एचडीयू'चे व्यवस्थापन कसे करावे, हे वैद्यकीय व्यावसायिकांना शिकवणारा व्यावसायिक अभ्यासक्रमही सादर करणार आहे.

'एचडीयू' म्हणजे एखाद्या रुग्णालयाचा सामान्य रुग्णविभाग (जनरल वॉर्ड) आणि अतिदक्षता विभाग (आयसीयू) यांच्या दरम्यानचा कक्ष. उच्च जोखमीचे गरोदरपण असलेल्या महिलांची खास काळजी घेणे आणि त्यांच्या प्रकृतीवर इन्व्हेसिव्ह मॉनिटरिंग सुविधेद्वारे बारकाईने देखरेख करणे गरजेचे असते. ही सुविधा सामान्य रुग्णविभागात उपलब्ध नसते. त्याचवेळी अशा रुग्णांना महागड्या अतिदक्षता विभागात दाखल करण्याचीही आवश्यकता नसते. अवयव निकामी झाल्यामुळे रुग्णाची स्थिती अत्यंत गंभीर झाली असेल तरच त्याला 'आयसीयू'मध्ये हलवणे गरजेचे असते.

'एफओजीएसआय'चे उपाध्यक्ष डॉ. अल्पेश गांधी म्हणाले, की 'एचडीयू' हा विभाग व्हेंटिलेटर, सोनोग्राफी, सीटीजी मशिन, सीव्हीपी मॉनिटर असलेला कार्डिॲक मॉनिटर, इनक्युबेशन किट, इमर्जन्सी कार्ट, वॉल माउंटेड ऑक्सिजन यंत्रणा व अन्य सुविधांनी सुसज्ज असेल. सामान्य रुग्ण विभाग अथवा अतिदक्षता विभाग यांच्याहून 'एचडीयू'ची मांडणी संपूर्णपणे वेगळी असेल. 'एचडीयू'चे व्यवस्थापन त्याच उद्देशाने खास प्रशिक्षित केलेले वैद्यकीय व्यावसायिक करतील. विकसित देशांमध्ये ही सामान्य प्रथा असल्याने तेथे अगदी रुग्णालयांतील 'माता मृत्यू दर' खाली आणण्यात यश मिळाले आहे.

भारतात गरोदरपणाशी संबंधित मृत्यू मुख्यतः दोन कारणांनी ओढवतात. १) योग्य त्या आरोग्य सुरक्षेचा अभाव (रुग्णालयीन उपचार न मिळणे) आणि २) गरोदरपणाशी संबंधित अन्य समस्या उदाहरणार्थ - अतिरक्तदाब (हायपरटेन्शन), गर्भिणी विषबाधा (इक्लाम्प्सिया), रक्तस्राव (हिमोरेज), पू धरणे (सेप्सिस), मधुमेह (डायबेटिस), कावीळ (जाँडीस) यासारखी गुंतागुंतीची लक्षणे किंवा रुग्णालयात नेण्यास विलंब होणे, वाहतूक सुविधांचा अभाव वगैरे. या दोन्ही कारणांमुळे गरोदरपणात जोखीम वाढते व त्यासाठी तेवढीच तातडीची सुरक्षा पुरवावी लागते.

डॉ. गांधी पुढे म्हणाले, की भारतीय रुग्णालयांत सामान्य रुग्ण विभागांत महिलांना उच्च जोखमीचे गरोदरपण असो, अथवा नसो, समान उपचार दिले जातात. युनायटेड किंग्डमसारख्या (युके) देशात मात्र अशी स्थिती नसते. तेथे ३० टक्के रुग्णालयांत 'एचडीयू' विभाग असतो. उच्च जोखमीचे गरोदरपण असलेल्या महिलांवर अतिदक्षता विभागात उपचार केल्यास त्यातून माता व अपत्याला प्रादुर्भाव (इन्फेक्शन) होण्याचा धोका असतो कारण आयसीयू मध्ये अन्य वैद्यकीय समस्यांचे रुग्णही दाखल असतात. काही वेळा 'आयसीयू'मध्ये दाखल केलेल्या मातांपासून अपत्यांना वेगळे करावे लागते आणि त्यातूनही पुढे मानसिक समस्या निर्माण होऊ शकतात.

'एचडीयू'चे व्यवस्थापन हे प्रशिक्षित तज्ज्ञांचे कार्यक्षेत्र असते. आजघडीला भारतात 'एचडीयू' व 'स्पेशलाइज्ड ऑब्स्टेट्रिक आयसीयू'चे व्यवस्थापन प्रशिक्षण कोणत्याही वैद्यकीय विद्यापीठाद्वारे दिले जात नाही. म्हणूनच उच्च जोखमीचे गरोदरपण व तातडीचे उपचार या विषयातील प्रशिक्षित प्रसूतिशास्त्र तज्ज्ञ घडवण्यासाठी शैक्षणिक परिसंस्था निर्माण करण्याच्या हेतूने 'एफओजीएसआय' ही संघटना आघाडीच्या वैद्यकीय विद्यापीठांच्या सहकार्याने 'क्रिटिकल केअर इन ऑब्स्टेट्रिक्स' विषयातील पदव्युत्तर पाठ्यवृत्ती अभ्यासक्रम सुरु करणार आहे.

यासंदर्भात डॉ. दिवाकर म्हणाल्या, की आम्ही महाराष्ट्र, गुजरात, तमीळनाडू, कर्नाटक, वाराणसी, मध्य प्रदेश व आसाममधील आघाडीच्या १२ वैद्यकीय विद्यापीठांच्या कुलगुरुंना हा पाठ्यवृत्ती अभ्यासक्रम सादर करण्याबाबतच्या तज्ज्ञ गटाच्या बैठकीसाठी पुण्यात आमंत्रित केले आहे. आमचे 'एचडीयू' प्रारुप भारतात यशस्वी ठरेल, याबाबत आम्ही अत्यंत आशावादी आहोत. भारताप्रमाणेच या समस्यांचा मुकाबला कराव्या लागणाऱ्या दक्षिण आशियाई देशांमध्येही हे प्रारुप एकाचवेळी सादर केले जाईल.

'एफओजीएसआय'तर्फे 'एचडीयू' पुढाकार जाहीर होताना एक औचित्यपूर्ण योगायोगही जुळून आला आहे.

डॉ. गांधी म्हणाले, की आम्हाला इक्लाम्प्सिया, एचईएलएलपी सिंड्रोम, सिव्हिअर हिमोरेज, सिव्हिअर सेप्सिस, सेरेब्रल व्हेनेस थ्राँबॉसिस (सीव्हीटी), ॲक्युट रीनल फेल्युअर विथ प्रेग्नन्सी अशी प्रसूतिशास्त्रातील गुंतागुंतीच्या व रुग्णाच्या जीवाला धोका असलेल्या समस्यांचा नेहमी सामना करावा लागतो. या स्थितीत तातडीचे उपचार गरजेचे असतात. प्रसूतिशास्त्रीय सुरक्षा वेळेत पुरवली गेली तर अशा गंभीर आजारी गरोदर महिलांपैकी ८० टक्के रुग्णांचे प्राण आम्ही नक्कीच वाचवू शकू. गंभीर अवस्थेतील गरोदरपणातून महिलांची सुटका करण्यासाठी वैद्यकीय उपचार, २४ तास देखरेख, इन्व्हेसिव्ह व इन्टेन्सिव्ह केअर सुविधा, कौशल्याधारित सेवा व बहुशाखीय सामूहिक कार्य या गोष्टींची आवश्यकता आहे.

'एफओजीएसआय'विषयी : 'फेडरेशन ऑफ ऑब्स्टेट्रिक अँड गायनॅकॉलॉजिकल सोसायटीज ऑफ इंडिया' (एफओजीएसआय) ही व्यावसायिक संघटना असून ती भारतातील प्रसूतिशास्त्र व स्त्रीरोग विज्ञान क्षेत्रातील डॉक्टरांचे प्रतिनिधीत्व करते. या क्षेत्रांतील २१९ सोसायट्या व २७००० हून अधिक व्यक्ती या संघटनेच्या सदस्य आहेत. विशेष व्यावसायिकांची सर्वाधिक सदस्य नोंदणी असणाऱ्या संघटनांपैकी ती आहे. तिची स्थापना मद्रासमध्ये ६ जानेवारी १९५० मध्ये सहाव्या 'ऑल इंडिया काँग्रेस ऑफ ऑब्स्टेट्रिक्स अँड गायनॅकॉलॉजी' परिषदेत झाली. त्यावेळी अहमदाबाद, बंगाल, बॉम्बे, मद्रास व पंजाबच्या ऑब्स्टेट्रिक अँड गायनॅकॉलॉजिकल सोसायट्यांनी पुढाकार घेऊन अशी शिखर संघटना स्थापण्याचा प्रस्ताव मांडला आणि 'एफओजीएसआय'ला मूर्त रुप प्राप्त झाले. तपशिलासाठी संकेतस्थळ : www.fogsi.org

Name of Media:	Prathi Vyvhar	Language:	Marathi
Date :	24.07.13	Page:	02

‘माता मृत्यू आणि रोग दर’ कमी करण्यासाठी ‘एफओजीएसआय’तर्फे ‘हाय डिपेन्डन्सी युनिट्स’

‘प्रसूतिशास्त्रातील तातडीचे उपचार’ (क्रिटिकल केअर इन ऑब्स्टेट्रिक्स) या विषयावरील उच्च जोखमीचे गरोदरपण (हाय रिस्क प्रेग्नन्सी) असलेल्या महिलांना उत्तम दर्जाची तातडीची उपचार सेवा पुरवण्यासाठी, तसेच या प्रयत्नांत भारत व दक्षिण आशियाई देशांतील ‘माता मृत्यू दर’ (मॅटर्नल मॉरटॅलिटी रेट - एमएमआर) कमी करण्यासाठी देशातील प्रसूतितज्ज्ञ (ऑब्स्टेट्रिशियन्स) व स्त्रीरोगतज्ज्ञांची (गायनॅकॉलॉजिस्ट्स) शिखर संघटना असलेल्या ‘फेडरेशन ऑफ ऑब्स्टेट्रिक अँड गायनॅकॉलॉजिकल सोसायटीज ऑफ इंडिया’ने (एफओजीएसआय) प्रवर्तनीय पुढाकार घेतला आहे. त्याअंतर्गत ही संघटना सार्वजनिक, तसेच खासगी आरोग्य क्षेत्रांना ‘हाय डिपेन्डन्सी युनिट्स’ (एचडीयू) व ‘स्पेशलाइज्ड डेडिकेटेड ऑब्स्टेट्रिक आय. सी. यू.’ या विभागांची स्थापना व जोपासना करण्यात सहकार्य करणार आहे.

भारतात राष्ट्रीय सरासरी ‘माता मृत्यू प्रमाण’ (एमएमआर) एक लाख जन्मांमागे (लाईव्ह बर्थ) २१२ आहे. याचाच अर्थ एक लाख जन्म संख्येत सरासरी २१२ मातांचा मृत्यू ओढवतो. विकसित देशांत हेच गुणोत्तर एक लाख जन्मांमागे केवळ १० ते ३० आहे. भारतात अगदी रुग्णालयांत होणाऱ्या प्रसूतिंची संख्या लक्षात घेतली तरी त्यात हा दर एक लाख अपत्य जन्मांमागे ६० ते ९० इतका, म्हणजेच विकसित देशांच्या तुलनेत लक्षणीय अधिक आहे. याचाच अर्थ भारतात उच्च जोखमीच्या गरोदरपणांत दर्जेदार प्रसूति सुरक्षा पुरवताना, तसेच प्रसूतिशास्त्रातील तातडीचे उपचार पुरवताना काही ना काही त्रुटी आहेत. ‘एमएमआर’ हे केवळ हिमनगाचे टोक असून प्रत्यक्षात ही समस्या व्यापक आहे कारण प्रसूतीदरम्यान एका मातेच्या मृत्यूबरोबरच मरता मरता वाचलेल्या मातांची संख्याही ६० ते ८० असते. अशा जिवंत माता पुढे दीर्घकालीन रोगग्रस्त बनू शकतात.

यावर उपाय म्हणून ‘एफओजीएसआय’ संघटनेने रुग्णालयांत उच्च जोखमीच्या गरोदरपणावर उपचारासाठी ‘हाय डिपेन्डन्सी युनिट्स’ (एचडीयू) या खास विभागाची कल्पना प्रवर्तित केली आहे. त्याबाबत माहिती देताना संघटनेच्या अध्यक्ष डॉ. हेमा दिवाकर म्हणाल्या, की सरकारी व खासगी रुग्णालयांत हे ‘एचडीयू’ विभाग स्थापन झाले तर ज्यांना एरवी तातडीचे उपचार मिळू शकत नाहीत अशा माता व अपत्यांचे प्राण वाचू शकतील. भारतात अशा [illegible] (आयसीयू) यांच्या दरम्यानचा कक्ष. उच्च जोखमीचे गरोदरपण असलेल्या महिलांची खास काळजी घेणे आणि त्यांच्या प्रकृतीवर इन्व्हेसिव्ह मॉनिटरिंग सुविधेद्वारे बारकाईने देखरेख करणे गरजेचे असते. ही सुविधा सामान्य रुग्णविभागात उपलब्ध नसते. त्यावेळी अशा रुग्णांना महागड्या अतिदक्षता विभागात दाखल करण्याचीही आवश्यकता नसते. अवयव निकामी झाल्यामुळे रुग्णाची स्थिती अत्यंत गंभीर झाली असेल तरच त्याला ‘आयसीयू’मध्ये हलवणे गरजेचे असते.

‘एफओजीएसआय’चे उपाध्यक्ष डॉ. अल्पेश गांधी म्हणाले, की ‘एचडीयू’ हा विभाग व्हेंटिलेटर, सोनोग्राफी, सीटीजी मशिन, सीव्हीपी मॉनिटर असलेला कार्डिॲक मॉनिटर, इनक्युबेशन किट, इमर्जन्सी कार्ट, वॉल माउंटेड ऑक्सिजन यंत्रणा व अन्य सुविधांनी सुसज्ज असेल. सामान्य रुग्ण विभाग अथवा अतिदक्षता विभाग यांच्याहून ‘एचडीयू’ची मांडणी संपूर्णपणे वेगळी असेल. ‘एचडीयू’चे व्यवस्थापन त्याच उद्देशाने खास प्रशिक्षित केलेले वैद्यकीय व्यावसायिक करतील. विकसित देशांमध्ये ही सामान्य प्रथा असल्याने तेथे अगदी रुग्णालयांतील ‘माता मृत्यू दर’ खाली आणण्यात यश मिळाले आहे.

भारतात गरोदरपणाशी संबंधित मृत्यू मुख्यतः दोन कारणांनी ओढवतात. १) योग्य त्या आरोग्य सुरक्षेचा अभाव (रुग्णालयीन उपचार न मिळणे) आणि २) गरोदरपणाशी संबंधित अन्य समस्या उदाहरणार्थ - अतिरक्तदाब (हायपरटेन्शन), गर्भिणी विषबाधा (इक्लाम्प्सिया), रक्तस्राव (हिमोरेज), पू धरणे (सेप्सिस), मधुमेह (डायबेटिस), कावीळ (जॉंडीस) यासारखी गुंतागुंतीची लक्षणे किंवा रुग्णालयात नेण्यास विलंब होणे, वाहतूक सुविधांचा अभाव वगैरे. या दोन्ही कारणांमुळे गरोदरपणात जोखीम वाढते व त्यासाठी तेवढीच तातडीची सुरक्षा पुरवावी लागते.

डॉ. गांधी पुढे म्हणाले, की भारतीय रुग्णालयांत सामान्य रुग्ण विभागांत महिलांना उच्च जोखमीचे गरोदरपण असो, अथवा नसो, समान उपचार दिले जातात. युनायटेड किंग्डमसारख्या (युके) देशात मात्र अशी

स्थिती नसते. तेथे ३० टक्के रुग्णालयांत ‘एचडीयू’ विभाग असतो. उच्च जोखमीचे गरोदरपण असलेल्या महिलांवर अतिदक्षता विभागात उपचार केल्यास त्यातून माता व अपत्याला प्रादुर्भाव (इन्फेक्शन) होण्याचा धोका असतो कारण ‘आयसीयू’मध्ये अन्य वैद्यकीय समस्यांचे रुग्णही दाखल असतात. काही वेळा ‘आयसीयू’मध्ये दाखल केलेल्या मातांपासून अपत्यांना वेगळे करावे लागते आणि त्यातूनही पुढे मानसिक समस्या निर्माण होऊ शकतात.

‘एचडीयू’चे व्यवस्थापन हे प्रशिक्षित तज्ज्ञाचे कार्यक्षेत्र असते. आजघडीला भारतात ‘एचडीयू’ व ‘स्पेशलाइज्ड ऑब्स्टेट्रिक आयसीयू’चे व्यवस्थापन प्रशिक्षण कोणत्याही वैद्यकीय विद्यापीठाद्वारे दिले जात नाही. म्हणूनच उच्च जोखमीचे गरोदरपण व तातडीचे उपचार या विषयातील प्रशिक्षित प्रसूतिशास्त्र तज्ज्ञ घडवण्यासाठी शैक्षणिक परिसंस्था निर्माण करण्याच्या हेतूने ‘एफओजीएसआय’ ही संघटना आघाडीच्या वैद्यकीय विद्यापीठांच्या सहकार्याने ‘क्रिटिकल केअर इन ऑब्स्टेट्रिक्स’ विषयातील पदव्युत्तर पाठ्यवृत्ती अभ्यासक्रम सुरु करणार आहे.

यासंदर्भात डॉ. दिवाकर म्हणाल्या, की आम्ही महाराष्ट्र, गुजरात, तमीळनाडू, कर्नाटक, वाराणसी, मध्य प्रदेश व आसाममधील आघाडीच्या १२ वैद्यकीय विद्यापीठांच्या कुलगुरुंना हा पाठ्यवृत्ती अभ्यासक्रम सादर करण्याबाबतच्या तज्ज्ञ गटाच्या बैठकीसाठी पुण्यात आमंत्रित केले आहे. आमचे ‘एचडीयू’ प्रारुप भारतात यशस्वी ठरेल, याबाबत आम्ही अत्यंत आशावादी आहोत. भारताप्रमाणेच या समस्यांचा मुकाबला कराव्या लागणाऱ्या दक्षिण आशियाई देशांमध्येही हे प्रारुप एकाचवेळी सादर केले जाईल.

‘एफओजीएसआय’तर्फे ‘एचडीयू’ पुढाकार जाहीर होताना एक औचित्यपूर्ण योगायोगही जुळून आला आहे.

डॉ. गांधी म्हणाले, की आम्हाला इक्लाम्प्सिया, एचईएलएलपी सिंड्रोम, सिव्हिअर हिमोरेज, सिव्हिअर सेप्सिस, सेरेब्रल व्हेनेस थ्रॉबॉसिस (सीव्हीटी), ॲक्युट रीनल फेल्युअर विथ प्रेग्नन्सी आदी प्रसूतिशास्त्रातील गुंतागुंतीच्या व रुग्णाच्या जीवाला धोका असलेल्या समस्यांचा नेहमी सामना करावा लागतो. या स्थितीत तातडीचे उपचार गरजेचे असतात. प्रसूतिशास्त्रीय सुरक्षा वेळेत पुरवली गेली तर अशा गंभीर आजारी गरोदर महिलांपैकी ८० टक्के रुग्णांचे प्राण आम्ही नक्कीच वाचवू शकू. गंभीर अवस्थेतील गरोदरपणातून महिलांची सुटका करण्यासाठी वैद्यकीय उपचार, २४ तास देखरेख, इन्व्हेसिव्ह व इन्टेन्सिव्ह केअर सुविधा, कौशल्याधारित सेवा व बहुशाखीय सामूहिक कार्य या गोष्टींची आवश्यकता आहे.

‘एफओजीएसआय’विषयी : ‘फेडरेशन ऑफ ऑब्स्टेट्रिक अँड गायनॅकॉलॉजिकल सोसायटीज ऑफ इंडिया’ (एफओजीएसआय) ही व्यावसायिक संघटना असून ती भारतातील प्रसूतिशास्त्र व स्त्रीरोग विज्ञान क्षेत्रातील डॉक्टरांचे प्रतिनिधीत्व करते. या क्षेत्रांतील २१९ सोसायट्या व २७००० हून अधिक व्यक्ती या संघटनेच्या सदस्य आहेत. विशेष व्यावसायिकांची सर्वाधिक सदस्य नोंदणी असणाऱ्या संघटनांपैकी ती आहे. तिची स्थापना मद्रासमध्ये ६ जानेवारी १९५० मध्ये सहाव्या ‘ऑल इंडिया कॉंग्रेस ऑफ ऑब्स्टेट्रिक्स अँड गायनॅकॉलॉजी’ परिषदेत झाली. त्यावेळी अहमदाबाद, बंगाल, बॉम्बे, मद्रास व पंजाबच्या ऑब्स्टेट्रिक अँड गायनॅकॉलॉजिकल सोसायट्यांनी पुढाकार घेऊन अशी शिखर संघटना स्थापण्याचा प्रस्ताव मांडला आणि ‘एफओजीएसआय’ला मूर्त रुप प्राप्त झाले. तपशिलासाठी संकेतस्थळ : www.fogsi.org

Name of Media:	Ratnapur Samachar	Language:	Marathi
Date :	29.07.13	Page:	1&3

माता मृत्यू आणि रोगदर कमी करण्यासाठी फॉक्सीचा पुढाकार

लातूर (प्रतिनिधी):- प्रसुतीशास्त्रातील तातडीचे उपचार या विषयावरील उच्च जोखमीचे गरोदरपण असलेल्या महिलांना उत्तम दर्जाची तातडीची उपचार सेवा पुरविण्यासाठी तसेच माता मृत्यू आणि रोग दर कमी करण्यासाठी एफ ओजीएसआय (फॉक्सी) या सोसायटीने पुढाकार घेतला आहे. तसेच खाजगी आरोग्य क्षेत्रांना हाय डिपेन्सन्सी युनिटस (एचडीयू) व आयसीयुक्त या विभागांची स्थापना व जोपासना करण्यासाठी सहकार्य करणार असल्याचे डॉ. दिवाकरे यांनी सांगितले.

महाराष्ट्र, गुजरात, तामिळनाडू, कर्नाटक, वाराणसी, मध्यप्रदेश व आसाममधील आघाडीच्या बारा वैद्यकीय विद्यापीठाच्या कुलगुरुंना हा पाठ्यवृत्ती अभ्यासक्रम सादर करण्याबाबतच्या तज्ज्ञ गटाच्या वैठकीसाठी पुण्यात आमंत्रित केले आहे. आमचे एचडीयू प्रारुप भारतात यशस्वी ठरेल असा आशवादही डॉ. दिवाकरे यांनी व्यक्त केला. भारताप्रमाणेच यासमस्यांचा मुकाबला करण्या लागणाऱ्या दक्षिण आशियाई देशांमध्येही हे प्रारुप एकाचवेळी कार्यान्वित केले जाईल, असेही त्या म्हणाल्या.

एफओजीएसआय या संघटनेविषयी माहिती देतांना त्या म्हणाल्या की, एफओजीएसआया ही व्यावसायिक संघटना असून, ती भारतातील प्रसुतीशास्त्र व स्त्रीरोग विज्ञान क्षेत्रातील डॉक्टरांचे प्रतिनिधीत्व करते. या क्षेत्रातील २१९ सोसायट्या व २७ हजारहून अधिक व्यक्ती या संघटेनेचे सदस्य आहेत. विशेष व्यावसायिकांची सर्वाधिक सदस्य नोंदणी असणाऱ्या संघटनांपैकी ती एक आहे.

प्रसुतीशास्त्रीय सुरक्षा वेळेत पुरवली गेली तर अशा गंभीर आजारी गरोदर महिलांपैकी **पान ३ वर...**

माता मृत्यू ८० टकके महिलांचे प्राण वाचू शकतात. गंभीर अवस्थेतील गरोदरपणातून महिलांची सुटका करण्यासाठी वैद्यकीय उपचार २४ तास देखरेख इन्व्हेसिव्ह व इन्टेन्सिव्ह केअर सुविधा, कौशल्याधारित सेवा व बहुशाखीय सामुहिक कार्य या गोष्टींची आवश्यकता आहे असे एफओजीएसआय चे उपाध्यक्ष डॉ. अल्पेशा गांधी यांनी स्पष्ट केले.

Name of Media:	Sangrash	Language:	Marathi
Date :	29.07.13	Page:	01

माता मृत्यू आणि रोगदर कमी करण्यासाठी फॉक्सीचा पुढाकार

लातूर (प्रतिनिधी):- प्रसुतीशास्त्रातील तातडीचे उपचार या विषयावरील उच्च जोखमीचे गरोदरपण असलेल्या महिलांना उत्तम दर्जाची तातडीची उपचार सेवा पुरविण्यासाठी तसेच माता मृत्यू आणि रोग दर कमी करण्यासाठी एफ ओजीएसआय (फॉक्सी) या सोसायटीने पुढाकार घेतला आहे. तसेच खाजगी आरोग्य क्षेत्रांना हाय डिपेन्सन्सी युनिटस (एचडीयू) व आयसीयुक्त या विभागांची स्थापना व जोपोसना करण्यासाठी सहकार्य करणार असल्याचे डॉ. दिवाकरे यांनी सांगितले.

महाराष्ट्र, गुजरात, तामिळनाडू, कर्नाटक, वाराणसी, मध्यप्रदेश व आसाममधील आघाडीच्या बारा वैद्यकीय विद्यापीठाच्या कुलगुरुंना हा पाठ्यवृत्ती अभ्यासक्रम सादर करण्याबाबतच्या तज्ज्ञ गटाच्या वैठकीसाठी पुण्यात आमंत्रित केले आहे. आमचे एचडीयू प्रारुप भारतात यशस्वी ठरेल असा आशवादही डॉ. दिवाकरे यांनी व्यक्त केला. भारताप्रमाणेच यासमस्यांचा मुकाबला करण्या लागणाऱ्या दक्षिण आशियाई देशांमध्येही

हे प्रारुप एकाचवेळी कार्यान्वित केले जाईल, असेही त्या म्हणाल्या.

एफओजीएसआय या संघटनेविषयी माहिती देतांना त्या म्हणाल्या की, एफओजीएसआय ही व्यावसायिक संघटना असून, ती भारतातील प्रसुतीशास्त्र व स्त्रीरोग विज्ञान क्षेत्रातील डॉक्टरांचे प्रतिनिधीत्व करते. या क्षेत्रातील २१९ सोसायट्या व २७ हजारहून अधिक व्यक्ती या संघटेनेचे सदस्य आहेत. विशेष व्यावसायिकांची सर्वाधिक सदस्य नोंदणी असणाऱ्या संघटनांपैकी ती एक आहे.

प्रसुतीशास्त्रीय सुरक्षा वेळेत पुरवली गेली तर अशा गंभीर आजारी गरोदर महिलांपैकी ८० टक्के महिलांचे प्राण वाचू शकतात. गंभीर अवस्थेतील गरोदरपणातून महिलांची सुटका करण्यासाठी वैद्यकीय उपचार २४ तास देखरेख इन्व्हेसिव्ह व इन्टेन्सिव्ह केअर सुविधा, कौशल्याधारित सेवा व बहुशाखीय सामुहिक कार्य या गोष्टींची आवश्यकता आहे असे एफओजीएसआय चे उपाध्यक्ष डॉ. अल्पेशा गांधी यांनी स्पष्ट केले.

Name of Media:	TarunBharat	Language:	Marathi
Date :	28.07.13	Page:	07

'एफओजीएसआय'तर्फे एचडीयू उभारण्याचा पुढाकार

अहमदाबाद - उच्च जोखमीचे गरोदरपण (हाय रिस्क प्रेग्नन्सी) असलेल्या महिलांना उत्तम दर्जाची तातडीची उपचार सेवा पुरवण्यासाठी, तसेच या प्रयत्नांत भारत व दक्षिण आशियाई देशांतील 'माता मृत्यू दर' (मॅटर्नल मॉर्टेलिटी रेट - एमएमआर) कमी करण्यासाठी देशातील प्रसूतितज्ज्ञ (ऑब्स्टेट्रिशियन्स) व स्त्रीरोगतज्ज्ञांची (गायनॅकॉलॉजिस्ट्स) शिखर संघटना असलेल्या 'फेडरेशन ऑफ ऑब्स्टेट्रिक अँड गायनॅकॉलॉजिकल सोसायटीज ऑफ इंडिया'ने (एफओजीएसआय) प्रवर्तनीय पुढाकार घेतला आहे. त्याअंतर्गत ही संघटना सार्वजनिक, तसेच खासगी आरोग्य क्षेत्रांना 'हाय डिपेन्डन्सी युनिट्स' (एचडीयू) व 'स्पेशलाइज्ड डेडिकेटेड ऑब्स्टेट्रिक आय. सी. यू.' या विभागांची स्थापना व जोपासना करण्यात सहकार्य करणार आहे.

भारतात राष्ट्रीय सरासरी 'माता मृत्यू प्रमाण' (एमएमआर) एक लाख जन्मांमागे (लाईव्ह बर्थ) २१२ आहे. याचाच अर्थ एक लाख जन्म संख्येत सरासरी २१२ मातांचा मृत्यू ओढवतो. विकसित देशांत हेच गुणोत्तर एक लाख जन्मांमागे केवळ १० ते ३० आहे. भारतात अगदी रुग्णालयांत होणाऱ्या प्रसूतींची संख्या लक्षात घेतली तरी त्यात हा दर एक लाख अपत्य जन्मांमागे ६० ते ९० इतका, म्हणजेच विकसित देशांच्या तुलनेत लक्षणीय अधिक आहे. याचाच अर्थ भारतात उच्च जोखमीच्या गरोदरपणांत दर्जेदार प्रसूति सुरक्षा पुरवताना, तसेच प्रसूतिशास्त्रातील तातडीचे उपचार पुरवताना काही ना काही त्रुटी आहेत. 'एमएमआर' हे केवळ हिमनगाचे टोक असून प्रत्यक्षात ही समस्या व्यापक आहे कारण प्रसूतीदरम्यान एका मातेच्या मृत्यूबरोबरच मरता मरता वाचलेल्या मातांची संख्याही ६० ते ८० असते. अशा जिवंत माता पुढे दीर्घकालीन रोगग्रस्त बनू शकतात.

Name of Media:	Yutichkara	Language:	Marathi
Date :	24.07.13	Page:	02

तातडीच्या उपचारांसाठी, तसेच माता मृत्यू आणि रोग दर कमी करण्यासाठी एफओजीएसआयतर्फे हाय डिपेन्डन्सी युनिट्स (एचडीयू) उभारण्याचा पुढाकार

प्रसूतिशास्त्रातील तातडीचे उपचारफ (क्रिटिकल केअर इन ऑब्स्टेट्रिक्स) या विषयावरील उच्च जोखमीचे गरोदरपण (हाय रिस्क प्रेग्नन्सी) असलेल्या महिलांना उत्तम दर्जाची तातडीची उपचार सेवा पुरवण्यासाठी, तसेच या प्रयत्नांत भारत व दक्षिण आशियाई देशांतील माता मृत्यू दर (मॅटर्नल मॉरटॅलिटी रेट - एमएमआर) कमी करण्यासाठी देशातील प्रसूतितज्ज्ञ (ऑब्स्टेट्रिशियन्स) व स्त्रीरोगतज्ज्ञांची (गायनॅकॉलॉजिस्ट्स) शिखर संघटना असलेल्या फेडरेशन ऑफ ऑब्स्टेट्रिक अँड गायनॅकॉलॉजिकल सोसायटीज ऑफ इंडियाने (एफओजीएसआय) प्रवर्तनीय पुढाकार घेतला आहे. त्याअंतर्गत ही संघटना सार्वजनिक, तसेच खासगी आरोग्य क्षेत्रांना हाय डिपेन्डन्सी युनिट्स (एचडीयू) व स्पेशलाइज्ड डेडिकेटेड ऑब्स्टेट्रिक आय. सी. यू.फ या विभागांची स्थापना व जोपासना करण्यात सहकार्य करणार आहे.

भारतात राष्ट्रीय सरासरी माता मृत्यू प्रमाणफ (एमएमआर) एक लाख जन्मांमागे (लाईव्ह बर्थ) २१२ आहे. याचाच अर्थ एक लाख जन्म संख्येत सरासरी २१२ मातांचा मृत्यू ओढवतो. विकसित देशांत हेच गुणोत्तर एक लाख जन्मांमागे केवळ १० ते ३० आहे. भारतात अगदी रुग्णालयांत होणाऱ्या प्रसूतिंची संख्या लक्षात घेतली तरी त्यात हा दर एक लाख अपत्य जन्मांमागे ६० ते ९० इतका, म्हणजेच विकसित देशांच्या तुलनेत लक्षणीय अधिक आहे. याचाच अर्थ भारतात उच्च जोखमीच्या गरोदरपणांत दर्जेदार प्रसूति सुरक्षा पुरवताना, तसेच प्रसूतिशास्त्रातील तातडीचे उपचार पुरवताना काही ना काही त्रुटी आहेत. एमएमआर हे केवळ हिमनगा-चे टोक असून प्रत्यक्षात ही समस्या व्यापक आहे कारण प्रसूतीदरम्यान एका मातेच्या मृत्यूबरोबरच मरता मरता वाचलेल्या मातांची संख्याही ६० ते ८० असते. अशा जिवंत माता पुढे दीर्घकालीन रोगग्रस्त बनू शकतात.

यावर उपाय म्हणून एफओजीएसआय संघटनेने रुग्णालयांत उच्च जोखमीच्या गरोदरपणावर उपचारासाठी हाय डिपेन्डन्सी युनिट्स (एचडीयू) या खास विभागाची कल्पना प्रवर्तित केली आहे. त्याबाबत माहिती देताना संघटनेच्या अध्यक्ष डॉ. तात अशा विभागांबाबत जाणीव कमी आहेच, परंतु त्याचबरोबर या विभागांचे व्यवस्थापन करणाऱ्या आरोग्य व्यावसायिकांची संख्याही पुरेशी नाही. या पार्श्वभूमीवर आमची संघटना एक प्रारंभिक एचडीयू प्रदर्शित करणार आहे आणि एचडीयूचे व्यवस्थापन कसे करावे, हे वैद्यकीय व्यावसायिकांना शिकवणारा व्यावसायिक अभ्यासक्रमही सादर करणार आहे.

एचडीयू म्हणजे एखाद्या रुग्णालयाचा सामान्य रुग्णविभाग (जनरल वॉर्ड) आणि अतिदक्षता विभाग (आयसीयू) यांच्या दरम्यानचा कक्ष. उच्च जोखमीचे गरोदरपण असलेल्या महिलांची खास काळजी घेणे आणि त्यांच्या प्रकृतीवर इन्व्हेसिव्ह मॉनिटरिंग सुविधेद्वारे बारकाईने देखरेख करणे गरजेचे असते. ही सुविधा सामान्य रुग्णविभागात उपलब्ध नसते. त्याचवेळी अशा रुग्णांना महागड्या अतिदक्षता विभागात दाखल करण्याचीही आवश्यकता नसते. अवयव निकामी झाल्यामुळे रुग्णाची स्थिती अत्यंत गंभीर झाली असेल तरच त्याला आयसीयूमध्ये हलवणे गरजेचे असते.

एफओजीएसआयचे उपाध्यक्ष डॉ. अल्पेश गांधी म्हणाले, की एचडीयू हा विभाग व्हेंटिलेटर, सोनोग्राफी, सीटीजी मशिन, सीव्हीपी मॉनिटर असलेला कार्डिॲक मॉनिटर, इनक्युबेशन किट, इमर्जन्सी कार्ट, वॉल माउंटेड ऑक्सिजन यंत्रणा व अन्य सुविधांनी सुसज्ज असेल. सामान्य रुग्ण विभाग अथवा अतिदक्षता विभाग यांच्याहून एचडीयूची मांडणी संपूर्णपणे वेगळी असेल. एचडीयूचे व्यवस्थापन त्याच उद्देशाने खास प्रशिक्षित केलेले वैद्यकीय व्यावसायिक करतील. विकसित देशांमध्ये ही सामान्य प्रथा असल्याने तेथे अगदी रुग्णालयांतील माता मृत्यू दर खाली आणण्यात यश मिळाले आहे.

भारतात गरोदरपणाशी संबंधित मृत्यू मुख्यतः दोन कारणांनी ओढवतात. १) योग्य त्या आरोग्य सुरक्षेचा अभाव (रुग्णालयीन उपचार न मिळणे) आणि २) गरोदरपणाशी संबंधित अन्य समस्या उदाहरणार्थ - अतिरक्तदाब (हायपरटेन्शन), गर्भिणी विषबाधा (इक्लाम्प्सिया), रक्तस्राव (हिमोरेज), पू धरणे (सेप्सिस), मधुमेह (डायबेटिस), कावीळ (जाँडीस) यासारखी गुंतागुंतीची लक्षणे किंवा रुग्णालयात नेण्यास विलंब होणे, वाहतूक सुविधांचा सामान्य रुग्ण विभागांत महिलांना उच्च जोखमीचे गरोदरपण असो, अथवा नसो, समान उपचार दिले जातात. युनायटेड किंग्डमसारख्या (युके) देशात मात्र अशी स्थिती नसते. तेथे ३० टक्के रुग्णालयांत एचडीयू विभाग असतो. उच्च जोखमीचे गरोदर-पण असलेल्या महिलांवर अतिदक्षता विभागात उपचार केल्यास त्यातून माता व अपत्याला प्रादुर्भाव (इन्फेक्शन) होण्याचा धोका असतो कारण आयसीयूमध्ये अन्य वैद्यकीय समस्यांचे रुग्णही दाखल असतात. काही वेळा ङ्गआयसीयूफ्रमध्ये दाखल केलेल्या मातांपासून अपत्यांना वेगळे करावे लागते आणि त्यातूनही पुढे मानसिक समस्या निर्माण होऊ शकतात.

एचडीयूचे व्यवस्थापन हे प्रशिक्षित तज्ज्ञां-चे कार्यक्षेत्र असते. आजघडीला भारतात एचडीयू व स्पेशलाइज्ड ऑब्स्टेट्रिक आयसीयूचे व्यवस्थापन प्रशिक्षण कोणत्याही वैद्यकीय विद्यापीठाद्वारे दिले जात नाही. म्हणूनच उच्च जोखमीचे गरोदरपण व तातडीचे उपचार या विषयातील प्रशिक्षित प्रसूतिशास्त्र तज्ज्ञ घडवण्यासाठी शैक्षणिक परिसंस्था निर्माण करण्याच्या हेतूने एफओजीएसआय ही संघटना आघाडीच्या वैद्यकीय विद्यापीठांच्या सहकार्याने क्रिटिकल केअर इन ऑब्स्टेट्रिक्स विषयातील पदव्युत्तर पाठ्यवृत्ती अभ्यासक्रम सुरु करणार आहे.

यासंदर्भात डॉ. दिवाकर म्हणाल्या, की आम्ही महाराष्ट्र, गुजरात, तमीळनाडू, कर्नाटक, वाराणसी, मध्य प्रदेश व आसाममधील आघाडीच्या १२ वैद्यकीय विद्यापीठांच्या कुलगुरुंना हा पाठ्यवृत्ती अभ्यासक्रम सादर करण्याबाबतच्या तज्ज्ञ गटाच्या बैठकीसाठी पुण्यात आमंत्रित केले आहे. आमचे एचडीयू प्रारुप भारतात यशस्वी ठरेल, याबाबत आम्ही अत्यंत आशावादी आहोत. भारताप्रमाणेच या समस्यांचा मुकाबला कराव्या लागणाऱ्या दक्षिण आशियाई देशांम

डॉ. गांधी म्हणाले, की आम्हाला इक्लाम्प्सिया, एचईएलएलपी सिंड्रोम, सिव्हिअर हिमोरेज, सिव्हिअर सेप्सिस, सेरेब्रल व्हेनेस थ्रॉबॉसिस (सीव्हीटी), ॲक्युट रीनल फेल्युअर विथ प्रेग्नन्सी आदी प्रसूतिशास्त्रातील गुंतागुंतीच्या व रुग्णाच्या जीव-ाला धोका असलेल्या समस्यांचा नेहमी सामना करावा लागतो. या स्थितीत तातडीचे उपचार गरजेचे असतात. प्रसूतिशास्त्रीय सुरक्षा वेळेत पुरवली गेली तर अशा गंभीर आजारी गरोदर महिलांपैकी ८० टक्के रुग्णांचे प्राण आम्ही नक्कीच वाचवू शकू. गंभीर अवस्थेतील गरोदरपणातून महिलांची सुटका करण्यासाठी वैद्यकीय उपचार, २४ तास देखरेख, इन्व्हेसिव्ह व इन्टेन्सिव्ह केअर सुविधा, कौशल्याधारित सेवा व बहुशाखीय सामूहिक कार्य या गोष्टींची आवश्यकता आहे.

एफओजीएसआयविषयी :

फेडरेशन ऑफ ऑब्स्टेट्रिक अँड गायनॅकॉलॉजिकल सोसायटीज ऑफ इंडिया (एफओजीएसआय) ही व्यावसायिक संघटना असून ती भारतातील प्रसूतिशास्त्र व स्त्रीरोग विज्ञान क्षेत्रा-तील डॉक्टरांचे प्रतिनिधीत्व करते. या क्षेत्रांतील २१९ सोसायट्या व २७००० हून अधिक व्यक्ती या संघटनेच्या सदस्य आहेत. विशेष व्यावसायिकांची सर्वाधिक सदस्य नोंदणी असणाऱ्या संघटनांपैकी ती आहे. तिची स्थापना मद्रासमध्ये ६ जानेवारी १९५० मध्ये सहाव्या ऑल इंडिया काँग्रेस ऑफ ऑब्स्टेट्रिक्स अँड गायनॅकॉलॉजी परिषदेत झाली. त्यावेळी अहमदाबाद, बंगाल, बॉम्बे, मद्रास व पंजाबच्या ऑब्स्टेट्रिक अँड गायनॅकॉलॉजिकल सोसायट्यांनी पुढाकार घेऊन अशी शिखर संघटना स्थापण्याचा प्रस्ताव मांडला आणि ङ्गएफओजीएसआयफ्ला मूर्त रुप प्राप्त झाले. तपशिलासाठी संकेतस्थळ : www.fogsi.org

अधिक माहितीसाठी कृपया संपर्क :
डॉ. हेमा दिवाकर,
अध्यक्ष, एफओजीएसआय २०१३
मोबाईल : +९१ ९८४५८१९१९१/ +९१